

Huvudman

Stiftelsen Steget
Org.nr 825000-7922

Beslut

Datum 2025-06-17
Dnr SI 2024:8886
Sida **1 (6)**

Ärendet

Tillsyn av Stegehus skola i Norrköpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Steget att senast den **11 september 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande mottagande och urval. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Stiftelsen Steget inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Steget ska vidta följande åtgärder

Mottagande och urval

1. Upphör att begränsa ansökningar om plats vid Stegehus skola till att endast avse ansökningar via elevens hemkommun (10 kap. 35 § skollagen).
2. Vid en ansökan om plats vid Stegehus skola ska huvudmannen bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation. Upphör att villkora mottagandet av elever med socialnämndens beslut om beviljade insatser. Upphör även att överlämna bedömningen av elevers behov av särskilt stöd till hemkommunen (10 kap. 35 § skollagen).
3. Se till att vid urval prioritera de elever som har störst behov av det särskilda stöd som Stegehus skola erbjuder (10 kap. 35 § skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8886) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Stegehus skola med huvudman Stiftelsen Steget under läsåret 2024/2025. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Stegehus skola följer gällande bestämmelser om mottagande och urval.

Skolinspektionen har inhämtat skriftliga yttranden från Stiftelsen Steget samt en muntlig komplettering från representant för huvudmannen.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Mottagande och urval

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i sina yttranden bland annat angett att Stegehus skola är en resursskola som har begränsat sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Huvudmannen anger att skolan vänder sig till elever som har stora sociala, emotionella och pedagogiska svårigheter och som av kommunens socialnämnd har placerats i Stegehus HVB- eller LSS-verksamhet¹. Skolan är dimensionerad för att erbjuda plats till de barn som har sitt boende på Stegehus HVB/LSS-boende. Huvudmannen uppger också att deras boenden ligger på samma fastighet som skolan och att Stegehus verksamhet med skola och boende ses som en helhet.

¹Med HVB-verksamhet avses Hem för vård eller boende som bedrivs enligt 7 kap. 1 § 1 socialtjänstlagen (2001:453). Med LSS-verksamhet avses verksamhet som bedrivs enligt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Enligt huvudmannen görs ansökan till skolan alltid via elevens hemkommun. Vårdnadshavare vänder sig till hemkommunen och socialförvaltningen är alltid med samtliga elever. Huvudmannen uppger även att det är kommunens socialförvaltning och utbildningskontor som har störst kännedom om barnets förutsättningar. I nuläget vänder sig kommunens handläggare till Stegehus med en förfrågan om plats när de utifrån barnets förutsättningar anser att Stegehus verksamhet kan erbjuda barnet trygghet och studiero såväl som en god fortsatt utveckling av barnets liv och hälsa.

Vidare framgår av uppgifter från huvudmannen att elever som av olika anledningar inte fullgör en placering på Stegehus HVB/LSS-boende kan erbjudas plats på Stegehus skola, i mån av plats i befintlig elevgrupp/klass. Det kan vara elever som har flyttat ut från boendet men som har kvar sin skolplats, eller elever som är på väg in till boendet. Även i dessa fall uppger huvudmannen att en ansökan om plats behöver göras via elevens hemkommun och att skolan inte kan göra den bedömning som kommunen gör.

Huvudmannen har vidare angett att de urvalsgrunder som skolan tillämpar om det finns fler sökande än plats, är geografisk närhet och kötid. Detta eftersom skolan är dimensionerad för de barn och ungdomar som bor på Stegehus HVB- och LSS-boenden. Huvudmannen har också angett att skolan, för att säkerställa att de elever som har störst behov av det särskilda stöd som Stegehus skola erbjuder tas emot vid skolan, gör urvalet i samarbete med kommunens socialnämnd och utbildningskontor.

Rättslig reglering

Enligt 10 kap. 35 § skollagen ska en fristående grundskola vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan. Utbildningen får dock begränsas till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskola).

Av 10 kap. 35 § andra stycket skollagen framgår att huvudmannen för en resursskola ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som resursskolan erbjuder för att eleven ska kunna uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas eller för att eleven ska undvika svårigheter i sin skolsituation.

Av förarbetena framgår att möjligheten att begränsa utbildningen till elever i behov av särskilt stöd gör det möjligt för fristående skolor att specialisera utbildningen till elever med exempelvis dyslexi, inlärningsproblem eller koncentrationssvårigheter. Det kan också vara fråga om elever i behov av sådant särskilt stöd att utbildning i behandlingshem eller skoldaghem är aktuell. (Prop. 2009/10:165 s. 743.) Vid införandet av begreppet resursskola och förtydligandet om huvudmannens ansvar i 10 kap. 35 § andra stycket skollagen angavs i förarbetena att en resursskola kan ha

specialiserat sig mot till exempel en eller flera funktionsnedsättningar. Med "sådan särskilt stöd som resursskolan erbjuder" avses i ett sådant fall det särskilda stöd som ges vid skolan inriktat på den funktionsnedsättningen eller de funktionsnedsättningarna. Av bestämmelsen följer att det är huvudmannen för resursskolan som ansvarar för de utredningar som behövs för att fastställa om en elev tillhör målgruppen för utbildningen vid resursskolan (jfr HFD 2020 ref. 22). Många gånger har en elev som blir aktuell för placering vid en resursskola ett åtgärdsprogram om särskilt stöd enligt 3 kap. 9 § skollagen på sin tidigare skola. Det är dock huvudmannen för resursskolan som ansvarar för att bedöma om en elev behöver det särskilda stöd som resursskolan erbjuder och vilket underlag som behövs för denna bedömning. (Prop. 2021/22:156 s. 128 och 132.)

Vidare framgår av 10 kap. 35 § tredje stycket skollagen att bestämmelsen om urval för fristående grundskolor i 10 kap. 36 § skollagen inte gäller för en resursskola. Om det inte finns plats för alla sökande till en viss resursskola ska ett urval göras. Vid urval ska de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras. Enligt förarbetena innebär det att elevernas behov av just det särskilda stöd som en viss resursskola erbjuder blir avgörande. Urval ska exempelvis inte ske utifrån närhetsprincipen. Exempel på faktorer som behöver beaktas vid urval till en resursskola är hur stor del av sin skolgång som en elev missat i praktiken eller hur stora behov av anpassningar som en elev har på grund av sina funktionsnedsättningar eller hur stora svårigheter eleven har i sin skolgång i övrigt. Dessa faktorer får beaktas utifrån resursskolans eventuella specialisering mot exempelvis funktionsnedsättningar. Vid bedömningen av vilken elev som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder måste även elevgruppens sammansättning beaktas. (Prop. 2021/22:156 s. 129–130.)

Av övergångsbestämmelserna (SFS 2022:1104) framgår att bestämmelserna om urval enligt 10 kap. 35 § skollagen tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas höstterminen 2024.

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis vill Skolinspektionen framhålla att Skolinspektionen endast har tillsyn över skolverksamheten vid Stegehus skola, och inte de delar av verksamheten som omfattar huvudmannens HVB/LSS-boende.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen för Stegehus skola inte uppfyller författningarnas krav när det gäller mottagande och urval av elever.

Av utredningen framgår att Stegehus är en resursskola som begränsat sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Enligt huvudmannen vänder sig skolan till elever som, genom beslut av socialnämnden i elevens

hemkommun, har placerats i Stegehus HVB- eller LSS-verksamhet. Vidare framgår av utredningen att för att kunna ansöka om plats på skolan, behöver ansökan gå via elevens hemkommun. Enligt huvudmannen beror detta på att huvudmannen inte kan göra den bedömning av elevens situation som kommunen gör. Av utredningen framgår också att det är elevens hemkommun som kontaktar huvudmannen när kommunen anser att Stegehus verksamhet bland annat kan erbjuda barnet trygghet och studiero.

Med anledning av det som framkommit om huvudmannens process för ansökan om plats vid skolan konstaterar Skolinspektionen följande. En resursskola är inte en egen skolform utan en skolenhet som har begränsat sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Kravet i skollagen om att en fristående grundskola ska vara öppen för alla elever som har rätt till utbildning i grundskolan gäller därmed även för fristående resursskolor. Detta innebär att skolan ska vara öppen för alla elever att söka sig till och att huvudmannen, vid en ansökan, ska göra en bedömning av om eleven är i behov av sådant särskilt stöd som skolan erbjuder. Om eleven tillhör skolans målgrupp, och det finns en plats tillgänglig, ska eleven tas emot vid skolan. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av detta att det inte är förenligt med öppenhetskravet att ansökningar om plats för en elev vid Stegehus skola har begränsats till att endast omfatta ansökningar via elevens hemkommun.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att det är huvudmannen som, vid en ansökan, ansvarar för att bedöma om en elev är i behov av sådant särskilt stöd som skolan erbjuder och därefter besluta om eleven kan tas emot vid skolan eller inte. Detta oberoende av vilka andra insatser (HVB eller LSS-boende) som socialnämnden har beviljat för en elev eller vilken bedömning som hemkommunen gör av en elevs särskilda stödbehov. Skolinspektionen bedömer att det förfarande som huvudmannen tillämpar innebär att mottagandet vid skolan villkoras av att eleven har beviljade insatser enligt beslut från socialnämnden och att ansvaret för bedömningen av vilket behov av särskilt stöd som eleven har överlämnas till hemkommunen. Detta förfarande är därmed inte förenligt med skollagens bestämmelser om mottagande av elever.

Skolinspektionen bedömer även att de urvalsgrunder som huvudmannen tillämpar inte är förenliga med skollagens bestämmelser om urval för resursskolor. Även om huvudmannen har uppgett att skolan vid urval säkerställer att de elever som har störst behov av det särskilda stöd som Stegehus skola erbjuder tas emot vid skolan, har huvudmannen samtidigt angett att om det finns fler sökande än det finns befintliga platser på skolan är geografisk närhet och kötid de urvalsgrunder som tillämpas. Av skollagen framgår att bestämmelsen om urval för fristående grundskolor i 10 kap. 36 § skollagen inte gäller för en resursskola. Vid urvalet ska i stället

de elever som har störst behov av det särskilda stöd som resursskolan erbjuder prioriteras. Några andra urvalsgrunder, exempelvis närhetsprincipen och anmälningsdatum, är därmed inte tillämpliga för resursskolor.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Stiftelsen Stegets verksamhet vid Stegehus skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller mottagande och urval. Det finns därför skäl att förelägga Stiftelsen Steget att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredaren Nicole Gazett.

Utredaren Ida Domeij har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutgiltiga handläggning har även regionjuristen Ellen Delby Susic medverkat.